

БЕЗОБРАЗНА, УЖАСНО ЗАБАВНА МУДРОСТ¹

Сасвим очигледно, *Хладна љређела* Самија де Сада, односно Самира Садиковића, заузимају по много чему изузетно и усамљено место у нашој савременој прози. То је храбра, смешна, безобразна и мудра књига, која читаоца најпре бескомпромисно обори оштрим ударцем у плексус, а затим му се лагано отвара и показује му своје богатство.

Да оставимо по страни боксерске метафоре, само да их прво преведемо у разумљивији књижевни говор: поменути ударац у плексус, односно почетни читалачки шок, Сами де Сад обезбеђује незаузданом језичком грађом коју користи у тематизовању подједнако неспутане телесности у својим доњим, *уљробним* функцијама и ниским регистрима. Или да ову тезу из књижевно-критичког дискурса преведемо и у директно разумљив говор, уз извињење присутним дамама: од прве до последње странице *Хладна љређела за ѿојлу браћу* обилују псовкама, јебањем и дрогирањем.

Молим да се ово моје извињење схвати с дозом ироније, јер самом аутору није ни на крај памети да се извињава поводом књижевног света који овде ствара, нити уистину

¹ Реч уредника на промоцији *Хладних љређела за ѿојлу браћу* у УК Пароброд у Београду, 10. јануара 2012.

ова књига има било какве потребе за тим: језичка, сексуална и опијатска распојасаност суштински су важни конструктивни делови тог света. Ти и такви делови, с једне стране, чине га неодољиво забавним – свакако: за одраслу публику – а с друге стране, они протресају свет ове књиге у довољној мери да аутор у њега може безболно да усади причу о потрази за Изабраним, за Избавитељем, за Месијом, уједно и приповест о његовом трагању за самим собом и сопственом улогом. Очигледно, овај други аспект Садиковићевог романа стоји у јасној супротности с оним телесним, распојасаним, који сам прво поменуо. Међутим, управо сарадња, прожимање та два аспекта обезбеђује овој књизи жељену динамику и богатство значења. Дакле, интеракција тих других, *високих* приповедних стремљења, стремљења која истражују архетипске и митске или митотворне призоре уткане дубоко у психолошки темељ људске врсте, тих стремљења која су оплемењена сталним цитатним каналима које аутор отвара према *Библији*, *Курану* и другим, а нарочито алтернативним ризницама религијског, митолошког и приповедног самопоимања човека – интеракција тих и таквих стремљења с оним нискотелесним, провокативним, специјално за ову прилику нагнутим на једну страну човекове сексуалне вишеструкости, управо та интеракција чини ову књигу истински раблеовским духовним подухватом.

Не прикривена, него у први план истурена безобразним смехом, мудрост ове књиге утолико је делотворнија. Као у огледалу, провалија људских нижих нагона стоји наспрам раблеовске *провалије знања*, амбиса мудрости, бездана у који човек мора да се загнури ако жели да допре до темељног устројства људске духовне потраге. Јер ако не сеже у амбис, људско знања остаје површно, а самим тим безначајно и беспредметно. Зато и нагонска страна овде мора да полети у провалију, до псовке, јебања,

убијања, јер оно што је површно и млако нема никакве шансе у оваквом књижевном трагању и разоткривању, у књижевној авантури која себи за циљ поставља да открије неке човекове суштине којих се пристојна, грађанска, ушушкана публика можда и боји, или јој нису сасвим пријатне.

Као што се у *Ошкровоњу Јовановом* каже да ће бити испљунуто из уста оно што је млако, што није ни вруће ни хладно, исто тако наш аутор отура од себе, плује из уста све што је само осредње и лишено страсти, лишено снаге, жеље и нужде да оде до крајности, ако уопште жели да стигне на своје одредиште. Сами де Сад оставља у овој књизи места екстремима, јер управо с таквих позиција успева да захвати и да читаоцу убедљиво изложи сопствену варијанту приче о човековом духовном устројству и стремљењу. При свему томе, он успева да остане ужасно забаван, *ужасан и забаван*, успева крвљу, румом, канабисом, сексуалном и филозофском продорношћу у сваком смислу, да се наметне као изузетна, провокативна, иновативна и смела појава у нашој савременој књижевности.

Нека вас не гризе савест ако вриснете од смеха док читате *Тојла Ђређела*, или вас преплави искушење да се опробате у свакојаким неподопштинама. Храбро написана, ова књига тражи и храброг читаоца, а ја вам гарантујем да ће ваш сусрет с њом бити и те како узбудљив.